

Handvatten voor nieuw protocol

'Paardenmarkten ja, maar...'

Op verzoek van staatssecretaris Martijn van Dam, die onder meer landbouw en dierenwelzijn in zijn portefeuille heeft, is een rapport opgesteld over hoe dierenwelzijn op paardenmarkten kan verbeteren. Verantwoordelijk voor deze zogenoemde Zienswijze, is de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA). Twee experts van de RDA geven uitleg.

TEKST & FOTO'S: JACOB MELISSEN

De Raad bestaat uit wetenschappelijke experts en praktijkdeskundigen en zij maken daarvan, zonder last of ruggenspraak, deel uit op persoonlijke titel. Onder hen Dr. Hetty van Beers-

Schreurs (directeur van de Autoriteit Diergeneesmiddelen) en Prof. dr. Marianne Sloet (verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht). Zij maken deel uit van de RDA die begin maart

het ruim zeventig pagina's tellende rapport 'Paardenmarkten in Nederland' het licht deed zien. Beide dames benadrukken dat dit rapport, waar door de staatssecretaris om is gevraagd, door alle betrokkenen van paardenmarkten eerder gezien moet worden als startpunt van de discussie dan als eindpunt daarvan. Hetty van Beers: 'Er speelden twee zaken. Ten eerste: er kwamen bij Van Dam geregeld Kamervragen over de welzijnsaspecten op paardenmarkten en ten tweede: hij was er van op de hoogte dat er ooit op initiatief van de Sectorraad Paarden een protocol

paardenmarkten was afgesproken tussen een aantal partijen. Een aantal van die partijen wilde graag dit protocol updaten, om vooral ook meer aandacht te besteden aan de welzijnsaspecten. Niet alle partijen, waaronder de belangrijke stakeholder de Dierenbescherming, wensten daar aan mee te werken en dat was de reden dat de Staatssecretaris de RDA vroeg om een Zienswijze te schrijven.'

Bewustwording

De vraag is waar de Zienswijze toe moet leiden en daar is Hetty van Beers duidelijk over. 'We willen graag bij

iedereen die op welke wijze dan ook betrokken is bij paardenmarkten, bewustwording creëren. Bijvoorbeeld de bewustwording dat er vanuit verschillende standpunten naar paardenmarkten en welzijnsaspecten gekeken kan worden. En daarom ook weten wat onder welzijn voor paarden verstaan dient te worden. Wij zien deze Zienswijze dan ook als een basisdocument waarin op feitelijke gronden welzijnsaspecten beschreven staan die betrekking hebben op het paard. Wij willen met dit rapport naar de gemeenten gaan om daar onze aanbevelingen onder de aandacht te

brengen. Met als uiteindelijk resultaat een nieuw convenant: het liefst - zoals in het verleden - tussen alle partijen, maar dan aangescherpt met onze aanbevelingen', stelt Van Beers. De rapportage lezend moet de conclusie worden getrokken dat het paard niet alleen centraal staat, maar ook met hoofdletters wordt geschreven. Steeds weer wordt teruggesproken naar dat wat in het belang is van het paard. Marianne Sloet vult aan: 'In het voorgaande protocol waren veel zaken vastgelegd, maar weinig onderbouwd, waardoor iedereen die geen zin had om zich aan het protocol te houden, zijn schouders kon ophalen. Wij hebben geprobeerd om de volle breedte te pakken van alles wat met een paardenmarkt samenhangt. Transport naar en van de markt, volksmenigten, kermissen, maar ook de bodem waarop de paarden staan en het drinken van de paarden. Daarvoor hebben wij nu ook de wetenschappelijke onderbouwing geleverd', aldus Sloet. Volgens Van Beers is het belangrijk te beseffen dat de RDA geen uitvoerend orgaan is. 'Wij zitten er in met onze kennis en expertise om een onderbouwing te leveren aan de mening die wij geven. Uit deze Zienswijze kan niet zonder na te denken een nieuw protocol worden gedistilleerd. Wij willen door voor deze manier van werken te kiezen, dat alle stakeholders gezamenlijk aan de hand van onze Zienswijze een extra invulling gaan geven aan het bestaande protocol. Daarmee hopen we te bereiken dat het nieuwe protocol door alle stakeholders wordt gedragen. Dat zien wij liever dan een door ons opgelegd dwingend stuk, waaraan men zich moet houden. Het spreekt daarbij voor zich dat men deze zienswijze wel nadrukkelijk als leidraad in het oog moet blijven houden', zegt Van Beers, met een milde glimlach.

Aanbevelingen

Ook Marianne Sloet is duidelijk. 'We hebben niets willen dicteren, maar als we het welzijn van het paard op paardenmarkten voor ogen houden, dan kunnen

VOORZITTER

Hetty van Beers-Schreurs (56) heeft diergeneeskunde gestudeerd en is gepromoveerd. Zij werkte bij de faculteit Diergeneeskunde, de Gezondheidsdienst voor Dieren te Deventer en bij een dierenartspraktijk en is sinds vijf jaar directeur van de Autoriteit Diergeneesmiddelen, waar zij zich vooral bezighoudt met verantwoord gebruik van antibiotica bij landbouwhuisdieren en bij paarden. Vanwege haar expertise in de varkenshouderij, kennis van diverse diersectoren en omdat zij zelf ooit actief was in de paardensport, werd Van Beers gevraagd deel uit te maken van de werkgroep die deze Zienswijze schreef en waarin zij als voorzitter fungeerde.

en mogen de stakeholders niet ver van onze aanbevelingen afwijken. Daarbij merk ik op dat – vergeleken met andere door de RDA uitgebrachte Zienswijzen – deze behoorlijk ver gaat en dat het van belang is te weten dat we ook aanbevelingen doen om te controleren. Of dat in de Algemene Plaatselijke Verordening opgenomen dient te worden dan wel in de vergunning? Dat is niet aan ons. Waarop gecontroleerd dient te worden? Er moet eten zijn, er moet drinken zijn, de omstandigheden behoren zodanig te zijn dat een normaal opgevoed paard zich moet kunnen redden. Zo moet een paard dat op een markt wordt aangeboden halstermak zijn. Daarop kan, als men onze aanbevelingen opvolgt, nu gecontroleerd en dus gehandhaafd worden. Paarden die niet gezond zijn horen niet op een markt thuis', aldus Marianne Sloet, die ook graag zou zien dat bij

het betreden van de markt niet alleen de identiteit van het paard wordt vastgelegd, maar ook van de verkoper. Het liefst met een 06-nummer, waardoor, als zich iets met het paard zou voordoen, de verkoper snel benaderd kan worden.

Verschil in markten

Er zijn in Nederland jaarlijks ongeveer honderd paardenmarkten die zich in drie groepen laten verdelen. Zo zijn er de markten eigenlijk alleen voor de handel, zoals de wekelijkse markt van Bennekom, waar tussen de vijftig en honderd paarden worden aangeleverd. Daarnaast zijn er de jaarlijkse paardenmarkten waar de nadruk ligt op de handel, maar waar extra activiteiten aan zijn gekoppeld, zoals Elst, Hedel en Zuidlaren. Die extra activiteiten zijn voor veel mensen de belangrijkste reden om daar jaarlijks naar terug te keren uit sociaal oogpunt.

De derde groep bestaat uit paardenmarkten met een folkloristische waarde, waar slechts geringe hoeveelheden paarden worden aangevoerd en vaak helemaal geen handel plaatsvindt. Deze laatstgenoemde markten zijn dan ook niet meegenomen in de Zienswijze. Daarnaast komt een aantal paardenmarkten voor op de lijst van Immaterieel Cultureel Erfgoed en dat verbindt mensen, geeft betekenis aan het leven en kleur aan de samenleving, zorgt voor een gevoel van continuïteit en identiteit en weerspiegelt de culturele diversiteit van Nederland', aldus het Kenniscentrum Immaterieel erfgoed. 'Wij hebben met organisatoren van paardenmarkten gesproken. In Zuidlaren hebben we een zeer enthousiaste groep aangetroffen die jaarlijks stappen wil zetten om tegemoet te komen aan het welzijn van het paard. Wat het afgelopen jaar een belangrijke stap is geweest was de vergroting van de afstand tussen de paarden en de kermis. In Hedel is een samenwerking afgesloten met Helicon, waar studenten zich nu met het drenken van de paarden gaan bezighouden. Wij zijn bij geen enkele organiserende marktvereniging hakken in het zand tegen gekomen. Iedereen is op zoek naar een vorm

waarin de paardenmarkten in 2030 nog kunnen bestaan. Daarbij moeten we ons realiseren dat mensen die niet overtuigd willen worden, door niemand overtuigd kunnen worden en zich blijven afkeren tegen het fenomeen paardenmarkt', zegt Van Beers.

Wat is acceptabel

De RDA is er terecht vanuit gegaan dat de paardenhouderij en daarmee dus ook de handel in paarden door de maatschappij volledig is geaccepteerd. Er zijn twee belangrijke conclusies in de Zienswijze. De eerste is dat paardenmarkten in de huidige maatschappij een acceptabele manier vormen voor de handel in paarden, onder voorwaarde dat het welzijn niet in het gedrang komt tijdens het transport dan wel tijdens het verblijf op de markt. De tweede is dat als aan de in de Zienswijze genoemde aanbevelingen wordt voldaan, een volledige ontkoppeling van paardenmarkt en publieks-evenementen niet nodig is als de paarden afgeschermd worden van de hinder die deze publieks-evenementen veroorzaken. De belangrijkste adviezen die in het rapport te lezen staan, zijn onder andere de toegang tot de markt via 'sluizen' laten plaatsvinden,

waardoor dierenartsen de paarden kunnen identificeren en beoordelen. Het hoort continu water (en emmers) beschikbaar te zijn. De paarden horen niet op gladde ondergrond te staan. Het halstertouw hoort de juiste lengte te hebben; paarden hoeven niet te kunnen gaan liggen, maar dienen wel voldoende lang aangebonden te zijn om te kunnen eten en te drinken. Het publiek dient zich aan de achterzijde niet te bevinden binnen de reikwijdte van een uitgeslagen achterbeen. En tot slot paarden horen te worden afgeschermd van luidruchtige mensen en beschermd tegen ruwe omgang.

DUIZENDPOOT

Marianne M. Sloet van Oldrutenborgh-Oosterbaan (61) studeerde diergeneeskunde en is gepromoveerd en gespecialiseerd. Zij is nu als professor Inwendige Ziekten van het Paard verbonden aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht. Naast onderwijs en onderzoek, houdt zij zich ook volop bezig met het klinische werk in de Universiteitskliniek voor Paarden. Zij vervult meerdere functies in de Nederlandse paardenhouderij zoals die van voorzitter van de Werkgroep Gezondheid van de Sectorraad Paarden, voorzitter van de KWPN Cornagecommissie en veterinaire adviseur van de KNHS. Zij maakt deel uit van de Raad op basis van haar kennis van en betrokkenheid bij het paard.

